

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4032/2020
27.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Пеко Обрадовић, адвокат из ..., против тужене Компаније “Дунав осигурање” а.д.о. Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2358/19 од 17.12.2019. године, у седници одржаној 27.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2358/19 од 17.12.2019. године у делу става првог изреке, тако што се одбија жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Прокупљу П 2748/17 од 27.08.2018. године, исправљена решењем истог суда П 2748/17 од 26.09.2019. године, у делу става првог изреке којим је одлучено о захтеву тужиле за накнаду нематеријалне штете којим је обавезана тужена да тужиљи на име душевних болова због умањења животне активности плати 132.000,00 динара, а на име претрпљених физичких болова 70.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 27.08.2018. године до исплате, као и у ставу другом изреке тако што се потврђује решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде.

У осталом делу ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2358/19 од 17.12.2019. године **ОДБИЈА СЕ**, као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Компанија „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд да тужиљи АА из ... накнади трошкове ревизијског поступка од 12.000,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П 2748/17 од 27.08.2018. године, исправљеном решењем истог суда П 2748/17 од 26.09.2019. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужена да тужиљи, на име накнаде нематеријалне штете, плати укупно 282.000,00 динара, од чега 132.000,00 динара на име душевних болова због умањења животне активности, 70.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и 80.000,00 динара на име претрпљеног страха, све са законском затезном каматом почев од 15.05.2017. године до исплате, док је одбијен тужбени захтев преко досуђених до тражених износа (чија је висина ближе

одређена овим ставом изреке). Ставом другим обавезана је тужена да тужиљи на име материјалне штете плати 22.500,00 динара са законском каматом почев од 02.06.2015. године до исплате, а одбијен је захтев за исплату још 11.250,00 динара, који се односе на трошкове за састав приговора против одлуке тужене, сачињен од стране адвоката, са затезном каматом почев од 02.05.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 255.511,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2358/19 од 17.12.2019. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке за досуђену накнаду нематеријалне штете на име претрпљеног страха, у одбијајућем делу става првог за накнаду штете на име душевних болова због умањења естетског изгледа и одбијајућем делу сатава другог изреке, а иста пресуда преиначена је у усвајајућем делу става првог изреке за исплату накнаде нематеријалне штете на име накнаде штете за душевне болове због умањења животне активности и за претрпљене физичке болове, као и у усвајајућем делу камате од 15.05.2017. године, тако што је обавезана тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности плати 32.000,00 динара, а за претрпљене физичке болове 20.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 27.08.2018. године до исплате, док је преко досуђених до тражених износа за ове видове штете са припадајућом каматом, тужбени захтев одбијен, као и захтев за затезну камату (на досуђене износе) за период од 15.05.2017. до 27.08.2018. године. Истим ставом преиначена је првостепена пресуда и у усвајајућем делу става другог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев за накнаду материјалне штете у износу од 22.500,00 динара са законском каматом од 02.06.2015. године до исплате. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке тако што је обавезана тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 98.810,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, побијајући је у преиначеном делу накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности и за претрпљене физичке болове, као и у делу којим је одбијен захтев за накнаду материјалне штете у висини од 22.500,00 динара, за састав захтева туженој, за накнаду штете у вансудском поступку, сачињеног од стране адвоката.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, („Сл.гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија тужилце делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилца је повређена 27.04.2015. године, у саобраћајном удесу до кога је дошло у месту ..., када је путничко возило марке „...“, регистарских ознака, слетело са пута. Ово возило је у време удеса било осигурано код тужене. Том приликом, тужилца, која се у возилу налазила као путник, задобила је тешку телесну повреду у виду прелома десне кључне

кости, нагњечења коже чела и јагодице са десне стране и раздерно-нагњечну рану на десном колелу. Као трајна последица задобијене повреде дошло је до умањење животне активности тужиље од 20%, која се огледа у успореној и ограниченој покретљивости десне руке у раменом зглобу, у лакој према средњем степену за покретање спољашње ротације и у средњем степену за покретање унутрашње ротације, због чега ће све послове који се изводе уз ову врсту покрета, као и послове који се изводе са подигнутим рукама изнад главе – обављати уз трпљење временски ограничених физичких болова. У моменту повређивања и након тога, тужила је трпела физичке болове и страх од последица задобијене повреде, у временском трајању и по интензитету како су то утврдили нижестепени судови, оценом налаза и мишљења судског вештака. Код тужиље је услед задобијене повреде дошло и до умањења естетског изгледа лаког степена, које се огледа у видљивом ожиљку на колелу премега 30 x 30мм, коштаном задебљању на месту прелома кључне кости и успоренијој и лимитираној покретљивости десне руке. Пре подношења тужбе, тужена је у вансудском поступку, као осигуравач возила којим је управљао возач који је изазвао ову саобраћајну незгоду, тужиљи исплатила укупно 470.300,00 динара на име накнаде нематеријалне штете, од чега 168.000,00 динара на име душевних болова због умањења животне активности, 180.000,00 динара на име претрпљених физичких болова, 120.000,00 динара на име претрпљеног страха и 2.300,00 динара на име материјалних трошкова.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд налази да се, применом члана 940. и 941. Закона о облигационим односима, основ одговорности тужене и њена пасивна легитимација заснива на уговору о осигурању од одговорности закљученим са власником возила којим је управљало лице које је одговорно за овај штетни догађај, а да тужила, као оштећена, има право на правичну накнаду тражене нематеријалне штете. Оценом свих релевантних околности, у складу са чланом 200. став 1. ЗОО, тај суд је нашао да правична накнада тужиљи за претрпљене физичке болове износи 250.000,00 динара, за претрпљени страх 200.000,00 динара, а за душевне болове због умањења животне активности 300.000,00 динара. Од овако утврђених износа, за које налази да представљају адекватну накнаду ових видова нематеријалне штете, првостепени суд је одбио износе који су тужиљи исплаћени од стране тужене по истом основу у вансудском поступку, па јој је на име накнаде штете досудио укупно 282.000,00 динара, од чега 70.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 80.000,00 за претрпљени страх и 132.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности, све са затезном каматом почев од 15.05.2017. године (време доношења претходне првостепене одлуке). Тужиљи је досуђена и материјална штета у висини од 22.500,00 динара, на име трошкова за састав захтева за накнаду штете у вансудском поступку, сачињеног од стране адвоката, док је одбијен захтев за исплату још 11.250,00 динара, за састав приговора на одлуку тужене (у том поступку), уз закључак суда да су исти били непотребни, с обзиром да је тужила, уколико је била незадовољна висином признате накнаде штете, могла одмах поднети тужбу суду ради потпуног обештећења, што је потом и учинила подношењем тужбе у овој правној ствари.

Побијаном одлуком делимично је преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу, тако што је другостепени суд висину износа досуђених првостепеном одлуком на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове смањео на 20.000,00 динара, а за душевне болове због умањења животне активности на 32.000,00 динара, налазећи да правична накнада за оба ова вида штете износи по 200.000,00 динара, што умањено за већ исплаћене износе представља износе досуђене овом

одлуком. Правноснажном одлуком у делу који се ревизијом побија, другостепени суд је одбио и захтев тужиле за накнаду материјалне штете од 22.500,00 динара (за састав одштетног захтева у вансудском поступку), налазећи да ови трошкови нису били нужни. У осталом делу којим је одлучено о захтеву за накнаду нематеријалне штете, жалбе странака су одбијене и првостепена пресуда потврђена.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиле указује да је приликом одређивања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете, побијана другостепена пресуда донета уз погрешну примену материјалног права, у делу којим је преиначена првостепена одлука и делимично одбијен захтев за накнаду нематеријалне штете.

Наиме, тужилца је рођена ... године и у време удеса имала је ... година. Због задобијене повреде, у моменту повређивања, у периоду лечења и након тога, трпела је физичке болове, чији је интензитет и временско трајање утврђено оценом налаза и мишљења судског вештака, с тим што и даље при предузимању одређених (редовних) животних активности трпи бол различитог интензитета и трајања. Трајна последица задобијене повреде је и умањење животне активности од 20%, које се огледа у ограниченој покретљивости раменог зглоба десне руке приликом спољашње и унутрашње ротације, због чега послове који се изводе уз ову врсту покрета, као и послове који се изводе са подигнутим рукама изнад главе – обавља уз болове временски ограниченог трајања.

Узимајући у обзир све наведене чињенице, као и циљ коме накнада нематеријалне штете служи (члан 200. став 2. Закона о облигационим односима), Врховни касациони суд налази да судови правилно закључују да тужилца исплатом у вансудском поступку, није обештећена у потпуности, али да приликом одлучивања о висини накнаде за претрпљене физичке болове и душевне болове због умањење животне активности, другостепени суд није правилно и адекватно одмерио износе који представљају правичну накнаду ових видова нематеријалне штете.

Наиме, у оваквој ситуацији реституција по природи ствари није могућа, па се правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји у исплати суме новца, као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, да би се код оштећеног - за претрпљене патње и душевне болове које је трпео и које несумњиво трпи и данас, успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, правична новчана накнада, као средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете, не сме бити циљ, нити сме погодовати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализација личних добара).

Врховни касациони суд је ценио све утврђене релевантне чињенице, које утичу на одмеравање висине накнаде ових видова штете, на основу члана 200. став 2. ЗОО, па имајући у виду године старости тужиле у време повређивања, време и интензитет претрпљених физичких болова, као и душевне патње које тужилца трпи и које ће несумњиво трпети и убудуће због умањења животне активности од 20%, уз оцену ограничења од којих се састоји ово умањење и која тужилца има услед заосталих последица задобијене повреде у овом штетном догађају, али ценећи и време протекло од штетног догађаја, налази да је првостепени суд правилно утврдио да правична новчана накнада за претрпљене физичке болове износи 250.000,00 динара, а 300.000,00

динара за душевне патње због умањења животне активности, па одбијањем износа за које је тужила за ове видове штете (делимично) обештећена у вансудском поступку, у преосталом делу правилно усвојио тужбени захтев.

Како је побијаном другостепеном одлуком у овом делу преиначена првостепена пресуда и делимично одбијен тужбени захтев, уз погрешну примену материјалног права, Врховни касациони суд је, на основу изнетог, а применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, Врховни касациони суд налази да је правилно побијаном одлуком преиначена првостепена пресуда и одбијен захтев тужиле за накнаду материјалне штете у висини од 22.50,00 динара, за састав одштетног захтева туженој, који је сачињен од стране адвоката. Приликом одлучивања о овом делу захтева другостепени суд основано закључује да тужиле није била неопходна стручна помоћ за сачињавање захтева у вансудском поступку, јер је тужена (која има и обрасце за подношење одштетног захтева), у обавези да прими сваки захтев и о њему одлучи у одређеном року из чега произилази да овај трошак тужиле није био нужен, па је правилно у овом делу тужбени захтев одбијен, као неоснован.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужила је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови које је имала ради вођења овог поступка, који су јој досуђени у висини од 12.000,00 динара, за састав ревизије од стране адвоката, у складу са Тарифним бројем 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Сл. гласник РС“, бр. 121/12), па је применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић